CONFERINȚELE PASTORALE DIN MITROPOLIA BUCOVINEI – DOCUMENTE INEDITE DIN PERIOADA INTERBELICĂ

JUSTINIAN-REMUS A. COJOCAR

The Pastoral Conferences of the Metropolis of Bukovina – Unpublished Documents from the Interwar Period

(*Abstract*)

The Metropolis of Bukovina in the interwar period managed to finalize a regulation for the good conduct of the pastoral conferences. Pastoral conferences took place at each deanery, twice a year, and the priests had the duty to attend, to preach and to speak up. The priests that stood out were praised and given as an example. The missionary strategies were very firm and intended to annihilate the sectarian proselytism and the passions of the interwar society. The pastoral conferences took place with the blessing and in the presence of the bishop.

Keywords: the Metropolis of Bukovina, pastoral conferences, regulation, deanery, preach, priests, the interwar period.

Preotul este reprezentantul ierarhului în teritoriu. Prin hirotonie, preotul are datoria sfântă de a învăța, a conduce şi a sfinți pe credincioşi. Mântuirea sa şi a credincioşilor săi este scopul mare al preotului în parohie.

În Bucovina, preotul ortodox trebuia să fie destoinic în cuvânt, prevăzător şi grabnic apărător al dreptei credințe. Situația confesională şi etnică din localitățile Bucovinei îl obligau pe preot să-şi îndeplinească misiunea cu fermitate, cultivându-se pe sine şi pe credincioşi.

Conferințele pastorale erau adevărate ateliere de lucru. Preoții dintr-o anumită zonă a eparhiei, în general dintr-un protopopiat, se adunau şi se străduiau să fie mai buni în ale gospodăririi parohiei.

Termenul de pastoral ne duce cu gândul la păstorii care mergeau cu turmele lor la munte. Aveau grijă de oi, ajutați de câini, stăpâneau pajiştile şi fânețele montane şi ofereau oamenilor mâncare bună din laptele oilor.

Analele Bucovinei, **XXVI**, *2* (53), p. 481–489, Rădăuți – Bucureşti, 2019

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

Conferința pastorală era adunarea preoților care învățau permanent, din experiența de zi cu zi din parohie, cum să conducă cu dragoste pe oameni spre mântuire, fără să piardă pe vreunul.

Organizarea preoților în cadrul conferințelor pastorale s-a definitivat în timp. Protopopii erau aceia care întocmeau tabelele cu preoții participanți, țineau evidența prezenței şi stabileau ordinea temelor şi a preoților care conferențiau.

Documentele pe care le-am descoperit în Arhivele de Stat de la Cernăuți – Fond *Mitropolia Bucovinei*, inv. 1, tomul 2, dosar 3 285/1897 – 1940 – ne ajută să înțelegem mai bine această activitate cultural-misionară, care se concretiza în cadrul conferințelor pastorale.

Întâlnirile preoților se desfăşurau la date stabilite exact. Nu erau tolerate absențele decât în cazuri speciale.

Primul document este din 30 octombrie 1926. Ministerul Cultelor şi Artelor, prin Direcțiunea Cultelor Naționale, trimite Mitropoliei Bucovinei o adresă prin care se face cunoscută decizia numărul 46170 a Ministerului. Conform acesteia, numărul minim de parohii necesar pentru înființarea şi funcționarea unui protopopiat subvenționat de stat era de douăzeci şi cinci.

În Bucovina erau mai multe protopopiate: Suceava, Arbore, Humor, Câmpulung Moldovenesc, Rădăuți, Siret, Nistru, Storojineț şi Cernăuți. Iată că Biserica Ortodoxă respecta legile Statului şi putem spune că, în istorie, relația dintre autoritățile statale şi Biserică s-a caracterizat printr-o comunicare transparentă, în folosul cetățeanului. Iată cuprinsul documentului:

„Înalt Prea Sfințite,

Avem onoare a vă încunoştiința că prin Decizia noastră nr. 46170 din Octombrie a.c., am stabilit:

Minimul numărului de parohii necesare pentru înființarea şi funcționarea unui protopopiat subvenționat de Stat va fi douăzeci şi cinci.

Numai în cazuri excepționale şi bine motivate, vom admite înființarea şi funcționarea unui protopopiat cu douăzeci de parohii.

Dispoziția se va aplica cu începere de la 1 Ianuarie 1927.

Față cu aceasta, vă rugăm să binevoiți a dispune să se ia măsurile cu cale.

Primiți, vă rugăm, Înalt Prea Sfințite, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni”[1].

Următorul document ne ajută să înțelegem strădania oamenilor Bisericii pentru a crea un cadru organizat pentru desfăşurarea conferințelor pastorale.

În Mitropolia Bucovinei era un regulament al conferințelor pastorale din anul 1857, publicat în Circulara consistorială numărul 3929/56. În anii următori s-au dat diferite directive pentru aplicarea strictă a regulamentului conferințelor pastorale. Aceste circulare consistoriale (3425/1870, 385/1871, 2008/1882) s-au dovedit a fi destul de greu de receptat de către preoți. Dovadă stau absenteismul acestora de la conferințe, slaba pregătire a unora dintre ei şi neîndeplinirea sarcinilor, toate acestea

[1] Arhivele de Stat Cernăuți, Fond *Mitropolia Bucovinei*, inv. 1, tomul 2, dosar 3 285/1897–1940, fila 175.

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

fiind reflectate de calificativele primite de slujitorii Sfintelor Altare în urma insecțiilor misionare prohiale.

În 23 noiembrie 1927, insectorul misionar Dr. Ioan Puiul a redactat, la Rădăuți, un memoriu către Consiliul Eparhial al Bucovinei în care a sintetizat propunerile expuse în „memoriile din 17/29 noiembrie 1897, semnat de mai mulți preoți în frunte cu arhipresviterul stavrofor Artemie Berariu şi intimat Consistorului arhiepiscopesc la 18/30 noiembrie 1897, No 6379, şi din 10/23 iulie 1905, semnat de prezidiul Asociației clerului ortodox din Bucovina: vicepre-şedintele Gr. Hostiuc şi secretarul Adrian Bocca, intrat în arhiva Consistorului arhiepiscopesc sub No 5223 la 18/31 iulie 1905”[2].

Iată *Regulamentul* pentru Conferințele pastorale înaintat de inspectorul misionar Dr. Ioan Puiul Consiliului Eparhial al Bucovinei în data de 23 noiembrie 1927, în forma sa publicată în „Foaia Oficială a Arhiepiscopiei şi Mitropoliei Bucovinei”, nr. 12702/27, din 15 februarie 1928:

Regulament
pentru Conferințele pastorale din Mitropolia ort.-rom. a Bucovinei.

Art. 1. Clerul dintr-un protopopiat ține în fiecare an conferințe pastorale.

Art. 2. Conferințele ordinare se țin o dată în an şi programul lor de lucru se rezolvă în una sau mai multe ședințe.

Conferințele extraordinare se țin în baza unui ordin special al Consiliului Eparhial sau din inițiativa protopopului, dacă vreo chestie însemnată din sfera păstoriei sufleteşti reclamă o rezolvare urgentă.

Art. 3. Scopul conferințelor pastorale este aprofundarea în ştiințele teologice, perfecționarea în săvârşirea cultului divin şi orientarea în toate chestiunile ce privesc biserica şi starea preoțească sau agită viața religios-morală.

Art. 4. Scopul acesta se realizează prin elaborarea şi discutarea de teze teologice, prin ținerea unei predici festive şi a unei lecții catehetice-model în şcoala din locul conferinței, precum şi prin prezentarea de predici ținute în decursul anului expirat; prin oficierea de slujbe bisericeşti în sobor; prin comunicarea rezultatelor dobândite de către preoții cu experiență şi prin relevarea şi lămurirea greutăților sau piedicilor întâmpinate în activitatea pastorală

Art. 5. Fiecare preot va lucra pentru conferința pastorală anuală două teze teologice, dintre care una teoretică şi alta practică, precum şi trei predici: una predică în înțelesul propriu, una omilie şi un cuvânt ocazional.

Pentru tema teoretică, preoții dintr-un protopopiat se vor grupa în patru serii, dintre care prima va lucra un sujet din Dogmatică, a doua din Morală, a treia din Pastorală şi a patra din Dreptul canonic. Tema practică va trata chestiuni din Pastorală (cateheză) sau Dreptul canonic.

Titlurile tezelor se vor fixa în Senatul protopopesc şi se vor comunica păstorilor sufleteşti în conferința pastorală.

[2] *Ibidem*, fila 181.

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

Art. 6. De prezentarea tezelor teologice şi predicilor sunt scutiți membrii Senatului protopopesc.

Pot fi scutiți de această obligațiune şi păstorii de suflete care sunt în serviciul bisericii mai mult decât 30 de ani, precum şi cei ce s-au distins printr-o activitate teologică, prin timp mai îndelungat.

Dispensa aceasta se acordă de către Consiliul Eparhial, din caz în caz, la propunerea protopopului.

Art. 7. Elaboratele teologice şi predicile obligate se vor intima protopopului cu două luni înainte de ținerea conferinței pastorale pentru care sunt destinate.

În acest răstimp, protopopul dimpreună cu ceilalți membri ai Senatului protopopesc le cenzurează şi apoi designează dintre păstorii de suflete câte un referent pentru fiecare categorie de lucrări, predându-le acestora manuscrisele cu cel puțin două săptămâni înainte de conferința pastorală.

Cenzura se va exprima prin calculele: foarte bine, bine şi suficient.

Elaboratele prezentate după termenul fixat nu se consideră.

Art. 8. Data şi locul pentru ținerea conferinței pastorale viitoare se propune în şedința ultimă a conferinței pastorale.

Se recomandă ca aceasta să se țină în fiecare an în alta din[tre] enoriile protopopiatului, spre a ocaziona manifestații religioase în toate părțile Eparhiei.

Art. 9. Convocarea conferinței pastorale se face de protopop cu una lună mai înainte prin circulară, în care se arată data, localul şi ordinea de zi.

Art. 10. La conferința pastorală va participa fiecare păstor de suflete.

Se vor invita şi catehеții şi profesorii de religie.

Absențele se vor motiva protopopului până în opt zile de la ținerea conferinței pastorale.

Între motive se vor considera numai boala documentată, serviciu neamânabil în păstoria sufletească sau alt incident inevitabil.

Preotului absent fără motiv sau întârziat mai mult de jumătate de oră sau ieşit din şedință înainte de ridicarea ei i se va reține pe zi a treizecea parte din retribuțiile lunare.

Cota aceasta se va vărsa în fondul conferințelor pastorale din bugetul Eparhiei.

Art. 11. Pentru participarea la conferința pastorală, toți preoții, exceptându-se cel din localitate, vor primi din Fondul bisericesc ort.-rom. al Bucovinei, ca diurnă şi spese de întreținere, cota de a treizecea parte din retribuțiile lunare. Preotul din locul unde se ține conferința pastorală va primi numai 50% din această cotă.

Dacă participanții vor fi ospătați la preotul din locul unde se ține conferința pastorală, neexistând acolo ospătărie publică potrivită, spesele de întreținere, care se fixează cu 50% din cota întreagă, se vor ordonanța la mâna ospătarului.

Art. 12. În ziua hotărâtă pentru conferința pastorală se va oficia liturgia şi doxologia în sobor cu predica festivă.

Protopopul va încunoştiința prin circulară de convocare pe preoții care vor avea să săvârşească aceste rânduieli bisericeşti, precum şi pe cel ce va ține predica festivă.

Art. 13. Ținerea conferinței pastorale se va aduce la cunoştință cu opt zile mai înainte Consiliului Eparhial şi Inspectoratului misionar.

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

Art. 14. La ora fixată, preşedintele conferinţei pastorale, care este protopopul judeţean sau delegatul lui, deschide şedinţa prin invocarea S. Spirit şi, după ce a designat doi notari pentru dresarea proceselor-verbale, face un expozeu general asupra vieţii religioase-morale a păstoriştilor din protopopie, relevează străduinţele bisericii, şcolii şi credincioşilor întru promovarea vieţii religioase-morale, face statistica populaţiei ortodoxe (naşteri, decese, căsătorii, treceri confesionale), relevează constatările făcute cu privire la conducerea agendelor parohiale şi dă un conspect asupra situaţiei edificiilor de cult (bisericile, casele preoţeşti, campanarele ş.a.) şi asupra averii parohiale (bani, realităţi).

După acestea se intră în ordinea de zi.

Art. 15. La ordinea de zi a şedinţelor conferinţei pastorale se pun următoarele chestiuni:

1. Citirea tezelor teologice cu conferinţele respective, precum şi critica predicii festive şi a lecţiei-model de catehetică.

2. Comunicarea tezelor teologice pentru conferinţa pastorală viitoare.

3. Chestiuni pastorale.

4. Deliberarea asupra chestiunilor transmise conferinţei pastorale de către Consiliul Eparhial.

5. Propuneri eventuale.

6. Propunerea datei şi locului pentru conferinţa pastorală viitoare.

Art. 16. În procesele-verbale ale şedinţelor conferinţei pastorale se notează data şedinţei, membrii prezenţi, chestiunile discutate şi hotărârile luate.

Procesul-verbal se verifică în şedinţa proximă şi se semnează de preşedinte şi notari. Pentru verificarea procesului-verbal al ultimei şedinţe, adunarea preoţilor numeşte doi verificatori.

Art. 17. Procesul-verbal al fiecărei şedinţe se dresează în două exemplare, din care unul rămâne în arhiva protopopiatului, iar al doilea se supune Consiliului Eparhial (conform art. 18).

Art. 18. Până într-o lună, protopopul raportează Consiliului Eparhial asupra conferinţei pastorale, supunându-i procesele-verbale ale şedinţelor, lucrările cenzurate şi tabela sinoptică.

Art. 19. Tabela sinoptică cuprinde numele păstorilor de suflete prezenţi şi absenţi de la conferinţa pastorală, elaboratele şi predicile incurse şi calculele cenzurii, iar în rubrica observărilor eventuala scuză a absenţei.

Constatarea prezenţei se face prin semnătura proprie a păstorului de suflete.

Art. 20. În Consiliul Eparhial se constituie un referent special pentru conferinţele pastorale.

Consiliul Eparhial văzând cenzura lucrărilor şi găsind că oarece dintr-acestea au fost lucrate cu deosebită conştiinciozitate şi temeinicie, exprimă autorilor recunoştinţă prin decrete de laudă sau premiere.

Art. 21. Protopopul, primind de la Consiliul Eparthial elaboratele şi predicile, le restituie autorilor, comunicându-le eventualele observări ale Consiliului Eparhial, iară la cerere şi calculele din tabela sinoptică.

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

Arhiepiscopul şi Mitropolitul
NECTARIE

Referent: E. Vasilescu[3]

Conferinţele pastorale au avut un rol important în menţinerea unităţii clerului ortodox în Bucovina interbelică. Comunităţile bucovinene, cele mai multe, erau un conglomerat de etnii şi culte. Majoritari erau ortodocşii români, dar existau şi rutenii şi care creau tulburare şi cu greu acceptau dispoziţiile legale ale Statului român.

Cultele neoprotestante îşi intensificau prozelitismul. Încercau să speculeze patimile locuitorilor şi defectele unor preoţi. Prin acţiunile lor, sectarii se împotriveau ordinii din societate şi, de aceea, erau monitorizaţi de Stat.

Preoţii aveau obligaţia de a întocmi recensământul parohiei, unde erau trecute şi statistici despre sectari. În cadrul conferinţelor pastorale se discutau punctual cazurile de sectarism, se identificau cauzele apariţiei şi răspândirii acestor erezii şi se găseau soluţii potrivite pentru toată eparhia, în general, dar şi soluţii punctuale, locale, specifice unei anumite comunităţi.

Preoţii desemnaţi să conferenţieze puneau foarte mult accent pe latura practică. Cea mai importantă parte a conferinţelor pastorale era constituită din discuţiile de după prezentarea tezelor, unde preoţii mai bătrâni şi cei cu experienţă luau cuvântul, sfătuiau pe cei tineri, dădeau soluţii şi chiar, la nevoie, se implicau personal alături de preotul comunităţii.

Preotul avea datoria să predice la biserică la fiecare Sfântă Liturghie din duminici şi sărbători. La evenimente speciale, legate de hramuri, zilele comunităţii, botezuri, cununii, înmormântări, Ziua Eroilor sau Ziua Regelui, preotul rostea o predică numită ocazională.

Predica sau Cazania, cum spuneau atât preoţii, dar mai ales oamenii, era explicarea Evangheliei şi învăţăturilor religios-morale pe care orice creştin trebuie să le cunoască şi să le însuşească. Un preot care nu predica încălca şi canoanele Bisericii şi era şi aspru mustrat. Pe baza predicilor rostite şi predate la protopopiat, preoţii primeau calificative. Întreaga activitate preoţească, liturgică, administrativă, misionară, culturală şi socială era evaluată.

La conferinţele pastorale, cele mai bune predici elaborate erau citite de preoţii desemnaţi în faţa tuturor celorlalţi. Preoţii predicatori erau apreciaţi şi daţi ca exemplu. Deci, conferinţele pastorale aduceau în faţa preoţilor pilde bune de urmat, exemple adevărate de slujitori ai Sfântului Altar.

În 10 martie 1936, Mitropolia Bucovinei a dat o circulară care cuprindea regulamentul modificat pentru conferinţele pastorale. Experienţa anilor a făcut ca unele dispoziţii să fie actualizate cu normele în vigoare şi, astfel, regulamentul a fost reînnoit.

În Arhivele Statului de la Cernăuţi, Fondul *Mitropolia Bucovinei*, cu numărul 655/36, avem Regulamentul modificat pentru conferinţele pastorale din Mitropolia ortodoxă română a Bucovinei. Iată cuprinsul acestuia:

[3] *Ibidem*, fila 182.

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

„Art. 1. Clerul dintr-o protoierie se adună în fiecare an în conferințele pastorale. Acestea sunt ordinare şi extraordinare.

Art. 2. Conferințele ordinare se țin de două ori pe an şi anume în mai şi octombrie. Cele extraordinare se țin în baza unui ordin special al Consiliului Eparhiei sau din inițiativa protoiereului, dacă vreo chestie însemnată din sfera păstoriei sufleteşti reclamă o rezolvare urgentă.

Art. 3. Scopul conferințelor pastorale este aprofundarea în ştiințele teologice, perfecționarea în săvârşirea cultului divin şi orientarea în toate chestiunile ce privesc biserica, starea preoțească şi viața religioasă-morală a credincioşilor.

Art. 4. Obiectivul acesta se realizează prin lucrarea şi discutarea de teze teologice, prin ținerea unei predici festive şi a unei lecții catehetice model în şcoala din locul unde se ține conferința şi în prezența plenului acesteia, precum şi prin prezentarea predicilor ținute în cursul anului expirat, prin oficierea de slujbe bisericeşti în sobor, prin comunicarea rezultatelor dobândite de către preoți cu experiență şi lămurirea greutăților sau piedicilor întâmpinate în activitatea pastorală.

Art. 5. Fiecare preot va lucra pentru conferințele pastorale ordinare câte două teze teologice, una teoretică şi alta practică, din pastorală, dreptul canonic, chestiuni din păstoria sufletească, discuții în contradictoriu în baza Sfintei Scripturi şi Sfintei Tradițiuni.

Titlurile tezelor se vor fixa în Consiliul Eparhial şi se vor transmite protoiereilor, care le vor comunica apoi păstorilor sufleteşti cel mai târziu cu trei luni înainte de conferință.

Tot aşa, fiecare păstor sufletesc va prezenta anual trei predici în înțeles propriu, o omilie şi o pareneză (cuvânt ocazional).

Art. 6. Lucrările teologice şi cele trei predici anuale se vor prezenta protoiereului, cel mai târziu 15 zile înainte de ținerea conferinței pastorale pentru care sunt destinate.

În acest răstimp, protoiereul dimpreună cu ceilalți membri ai Comisiei le cenzurează şi designează dintre păstorii de suflete câte un referent pentru fiecare teză şi pentru predici, predând acestora manuscrisele cu cel puțin o săptămână înainte de conferința pastorală. Rezultatul notării se va exprima prin calculele foarte bine, bine şi suficient.

Lucrările prezentate după termenul fixat nu se primesc.

Art. 7. Pot fi scutiți de această obligațiune numai păstorii de suflete care au împlinit vârsta de 60 de ani. Dispensa aceasta se acordă de către Consiliul Eparhial, din caz în caz, la propunerea protoiereului.

Art. 8. Convocarea conferinței pastorale se face de către protoiereu cu cel puțin 15 zile mai înainte, prin circulară, după ce va fi primit la cerere binecuvântarea arhierească cu privire la data şi locul unde urmează să se țină conferința.

Se recomandă ca aceasta să se țină în fiecare an în alta din[tre] enoriile protoieriei, spre a ocaziona manifestații religioase mai impozante în toate părțile Eparhiei.

Art. 9. Conferințele pastorale sunt conduse de protoiererii cercurilor sau delegații lor.

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

Art. 10. La conferințele pastorale vor participa toți preoții şi diaconii din circumscripție. Se vor invita şi cateheții şi profesorii de religie.

Absențele se vor motiva protoiereului până în opt zile de la ținerea conferinței pastorale. Între motive se vor considera numai boala documentată, serviciu neamânabil în păstoria sufletească sau alt incident inevitabil.

Preotului absent fără motiv sau întârziat mai mult de jumătate de oră sau plecat din şedință înainte de ridicarea ei i se va reține pe zi a treizecea parte din retribuțiile lunare. Cota aceasta se va vărsa în fondul conferințelor pastorale din bugetul Eparhiei. Programul conferințelor se rezolvă în una sau două şedințe.

Art. 12. În ziua hotărâtă pentru conferința pastorală se vor oficia cât se poate de solemn Sfânta Liturghie şi Doxologia de un sobor numeros de preoți şi se va ține predica festivă.

Imediat după serviciul divin se va ține lecția-model din catehetică.

Art. 13. La ordinea de zi a şedințelor conferinței pastorale se pun următoarele chestiuni:

1. Cuvântul preşedintelui conferinței pastorale.
2. Citirea tezelor teologice cu recenziile referitoare, precum şi critica predicii festive şi a catehezei.
3. Chestiuni pastorale.
4. Deliberarea asupra chestiunilor transmise conferinței pastorale de către Consiliul Eparhial.
5. Propuneri eventuale.

Art. 14. Cum vizitația protoierească (inspecția anuală) se face o dată pe an, expozeul asupra acesteia se va face la proxima din cele două sesiuni ale conferințelor pastorale. În această dare de seamă protoiereul arată constatările făcute cu privire la viața religioasă-morală a păstoriților din circumscripția protoierească, la străduințele bisericii, şcolii şi credincioşilor întru promovarea vieții religioase morale, va comunica statistica populației ortodoxe (naşteri, decese, căsătorii, treceri confesionale), va releva cele constatate cu privire la conducerea agendelor parohiale şi va da un conspect asupra situației edificiilor de cult (bisericile, casele preoțeşti, campanarele) şi asupra averii parohiale (bani, realități).

Tot aşa se vor comunica şi constatările făcute cu ocazia altor inspecții.

Art. 15. După deschiderea şi înainte de intrarea în ordinea de zi a conferinței pastorale, preşedintele desemnează doi notari pentru dresarea proceselor-verbale.

Art. 16. În procesele-verbale ale şedințelor conferinței pastorale se notează data şi locul ținerii şedinței, membrii prezenți, chestiunile discutate şi hotărârile luate.

Procesul-verbal se verifică în şedința proximă şi se semnează de preşedinte şi notari. Pentru verificarea procesului-verbal al ultimei şedințe, plenul conferinței numeşte doi verificatori.

Art. 17. Procesul-verbal al fiecărei şedințe se dresează în două exemplare, dintre care unul rămâne în arhiva protoieriei, iar al doilea se înaintează Consiliului Eparhiei (conf. art. 18).

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

Art. 18. În curs de două săptămâni, protoiereul va raporta Consiliului Eparhial asupra conferinței pastorale, înaintându-i procesele-verbale ale şedințelor, lucrările cenzurate şi tabela sinoptică.

Art. 19. Tabela sinoptică cuprinde numele păstorilor de suflete prezenți şi absenți de la conferința pastorală, titlurile lucrărilor teologice şi numărul predicilor prezentate cu indicarea calculelor de notație, iar în rubrica observărilor eventuala scuză a absenței.

Constatarea prezenței se va face prin semnătura proprie a păstorului de suflete.

Art. 20. În Consiliul Eparhial se alcătuieşte un referat special pentru conferințele pastorale.

Consiliul Eparhial, văzând notarea lucrărilor şi găsind că oarecare dintre acestea au fost făcute cu deosebită conştiinciozitate şi temeinicie, exprimă autorilor recunoştința prin decrete de laudă sau premiere. Cele mai bune conferințe vor fi publicate.

Art. 21. Protoiereul, primind de la Consiliul Eparhial lucrările şi predicile, le restituie autorilor, comunicându-le eventuale observări ale Consiliului Eparhial, iar la cerere şi calculele din tabela sinoptică.

Mitropolit Visarion

Consilier-referent: E. Vasilescu

Alcătuit: D. I. Puiu[4]

Prezența ierahului în mijlocul preoților la conferințele pastorale dădea autoritate şi legitimitate adunării. De două ori pe an, în mai şi octombrie, arhiereul prindea în agenda lui datele conferințelor pastorale de la toate protopopiatele.

Pentru a întări cele spuse, prezentăm un document, o Circulară a Mitropoliei din anul 1936, în care se aduc la cunoştința preoților din Bucovina datele conferințelor pastorale din sesiunea octombrie pe protopopiate: Suceava – 5.10; Cernăuți – 6.10; Nistru – 8.10; Arbore – 12.10; Câmpulung – 13.10; Humor 15.10; Rădăuți – 20.10; Siret 21.10; Ceremuş – 23.10; Storojineț – 28.10: „Pentru fiecare cerc protoieresc s-a fixat o altă zi, ca să se dea Înalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului posibilitatea să poată participa, pe rând, la toate aceste întruniri preoțeşti”[5].

Conferințele pastorale sunt şi astăzi mici laboratoare unde strategiile misionare sunt elaborate şi îmbunătățite. De două ori pe an, la fiecare protopopiat ele se desfăşoară cu binecuvântarea şi în prezența ierarhului.

[4] *Ibidem*, filele 210–213.
[5] *Ibidem*, fila 216.

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)

BDD-A32702 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:19 UTC)